

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/24-08/10

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 22. studenoga 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja mr. sc. Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 125. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora i članka 116. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, podnio 31 zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 22. studenoga 2024. godine.

U radu Hrvatskoga sabora sudjelovat će svi podnositelji Prijedloga.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR
Zastupnici u Hrvatskom saboru

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 22. studeni 2024. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Primljeno:	22-11-2024		
Klasifikacijska oznaka	021-03/24-08/10		Org. jed.
			65
Uredžbeni broj:	653 -24-1	Pril.	Vrijednost
		2	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske

Na temelju članka 116. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske br. SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014. godine) i članka 125. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20, 123/20 i 86/23) podnosimo Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske.

U raspravi u Hrvatskom saboru prijedlog će predstavljati svi podnositelji prijedloga.

Predstavnik predlagatelja:
Predsjednik Kluba zastupnika SDP-a

Siniša Hajdaš Dončić

HRVATSKI SABOR
Zastupnici u Hrvatskom saboru

Zagreb, 22. studeni 2024. godine

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 116. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske br. SuP-O-1/2014 od 14. siječnja 2014. godine) i članka 125. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20, 123/20 i 86/23), 31 zastupnik u Hrvatskom saboru podnosi

PRIJEDLOG

**za pokretanje pitanja povjerenja Andreju Plenkoviću, predsjedniku
Vlade Republike Hrvatske**

Podnositelji ovog Prijedloga, temeljem članka 125. stavka 3. Poslovnika Hrvatskog sabora, traže da se u Dnevni red sjednice Hrvatskog sabora odmah uvrsti točka „*Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske*“ i to iz sljedećih razloga:

1. Mafijaški elementi u strukturama stranačke države - Plenkovićeve politička odgovornost

Ovim prijedlogom pokreće se pitanje povjerenja predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, Andreju Plenkoviću, radi rastakanja institucionalnog okvira Republike Hrvatske pretvarajući ga u HDZ-ovu stranačku državu gdje se institucije više ne nalaze u službi građana, već u službi političkih interesa HDZ-a, tj. interesa premijera Plenkovića koji štiti političku korupciju i otvara prostor za njeno jačanje. U takvim okolnostima, više nego opravdano, dolazi se do ozbiljne sumnje kako su mafijaški elementi u gotovo svim strukturama stranačke države uz sponzorstvo premijera Plenkovića koji bi zajedno sa svojom Vladom morao podnijeti ostavku.

Predsjednik Vlade iznevjerio je povjerenje građana i ugrozio funkcioniranje te razvoj naše zemlje, uskraćujući mogućnost za bolji život svim građanima koji nisu dio HDZ-ovog sustava privilegija.

Negiranje bilo kakve političke odgovornosti kod premijera Plenkovića jedno je od ključnih obilježja njegovog načina upravljanja uz autokratske tendencije vladanja. Kroz više mandata, Plenković nije preuzeo odgovornost za postupke svoje Vlade i ministara niti za propuste u

provedbi politika, čak ni u slučajevima korupcijskih skandala ili ozbiljnih grešaka u ključnim sektorima. Umjesto da se suoči s ozbiljnim propustima i sankcionira odgovorne, premijer je ignorirao ili umanjivao značaj skandala i afera unutar Vlade. Takvo ponašanje potiče atmosferu nekažnjivosti, dok ključne reforme izostaju.

Politička odgovornost ključna je za jačanje povjerenja građana u demokratski sustav. Nepostojanje odgovornosti na najvišoj razini vlasti slabi vladavinu prava, jer građani sve više gube povjerenje u sposobnost institucija da odgovorno i transparentno upravljaju državnim resursima. Ignoriranje načela odgovornosti dovodi do erozije pravne države i narušava demokratske procese u zemlji za što držimo odgovornim premijera Plenkovića i njegove bivše i sadašnje ministre.

Premijer Plenković nije poduzeo mjere za uvođenje učinkovitih sankcija protiv zloupotrebe položaja unutar Vlade, čime se dodatno potiče klijentelizam i politička korupcija te otvara ozbiljan prostor sumnje o razini uključenosti i samog premijera. Na taj način, sustav ostaje ranjiv na političke pritiske i omogućava korumpirane prakse koje ugrožavaju javni interes.

Umjesto da se u Hrvatskoj jača ionako krhka liberalna demokracija, i dalje opterećena boljkama tranzicije, pri čemu je demokratska regresija sve izglednija, Vlada na čelu s premijerom Plenkovićem sustavno čini niz poteza kako bi dodatno oslabila demokratski politički sustav i institucije republike. Dugogodišnja vladavina HDZ-a, posebno pod vodstvom premijera Plenkovića, stvorila je okruženje u kojemu su ključne institucije države postale zarobljene političkim utjecajem i interesima stranke. Zarobljavanje institucija ozbiljno ugrožava načela demokracije i vladavine prava jer smanjuje njihovu neovisnost i funkcionalnost.

Neovisne institucije koje bi trebale prevenirati korupciju i boriti se protiv korupcije, regulatorne agencije i nadzorna tijela u raznim sektorima (npr. tržište, energetika, mediji) sve su više pod političkim pritiskom. Postavljanje stranačkih kadrova na vodeće pozicije u tim institucijama dovodi do sukoba interesa, pristranih odluka i nedostatka učinkovitog nadzora. Time su ugroženi interesi građana i smanjena mogućnost da ta tijela ispunjavaju svoju ulogu u zaštiti javnog interesa. Zarobljavanje institucija smanjuje povjerenje građana, jer postaje očito da one više ne djeluju u interesu naroda nego u interesu stranke. Ovaj oblik kontrole nad institucijama dodatno produbljuje korupciju, klijentelizam i osjećaj nekažnjivosti među HDZ-ovom političkom elitom pri čemu uhićenja ministara postaju samo epizoda koja se brzo zaboravlja, a ishodi suđenja, nakon dugotrajnih pravosudnih procesa, ne ostavljaju dojam kod građana da su visoki državni dužnosnici stvarno kažnjeni. Posljedice su ozbiljne jer zarobljene institucije nisu u stanju obavljati svoju temeljnu ulogu – služiti kao neovisni korektiv koji osigurava poštivanje zakona i pravila.

Ovakvo stanje urušava demokratski poredak te ugrožava temeljna prava i slobode svih građana Republike Hrvatske. Institucionalna zarobljenost potkopava demokraciju, te dovodi u pitanje sposobnost države da se bori protiv korupcije i osigura jednakost pred zakonom.

2. Politička korupcija kao način Plenkovićeve vladavine

Politička korupcija postala je sustavno obilježje Plenkovićeve Vlade, s brojnim aferama njegovih ključnih ministara i visokih dužnosnika koji su ukrali javni novac pri čemu građani

svakodnevno plaćaju tu visoku cijenu HDZ-ove političke korupcije. Plenković je tijekom svoje vladavine ostao bez 31-og ministra, bilo da su podnijeli ostavke ili su bili prisiljeni na smjenu zbog ozbiljnih optužbi za političku korupciju. Takvi slučajevi podrivaju povjerenje građana institucije pravne države. Plenković nije preuzeo odgovornost za ove afere niti poduzeo potrebne korake da osigura integritet vladajućih struktura kao što nije poduzeo mjere za uvođenje učinkovitih sankcija protiv zloupotrebe položaja unutar Vlade, čime se dodatno potiče klijentelizam i politička korupcija. Time je korupcija normalizirana, a odgovornost na najvišoj razini izostala.

Pregled nedavnih korupcijskih afera

Uhićenje ministra zdravstva Beroša - drugi Plenkovićev ministar uhićen dok je obnašao dužnost – ministar u službi mafije

Glavni državni odvjetnik Ivan Turudić odlučio je da je Uskok, a ne Ured europskog javnog tužitelja (EPPO), nadležan za slučaj povezan s pritvorenim bivšim ministrom zdravstva Vilijem Berošem čime se potvrđuju sumnje kako je zadaća DORH-a na čelu s Turudićem zaštititi Plenkovićevog ministra koji se udružuje u zločinačku organizaciju s pripadnicima mafijaškog miljea. Turudićev DORH, za razliku od EPPO-a, uopće ne tereti Beroša za mito već samo za trgovinu utjecajem, a, prema dostupnim informacijama, ne istražuje se ni Petrača.

Opravdano se može sumnjati da istrage protiv ministra zdravstva ne bi bilo da je o tome odlučivao DORH, koji se korupcijom u Ministarstvu zdravstva počeo baviti tek prije nekoliko tjedana, za razliku od europskih tužitelja koji su istragu pokrenuli prije pet mjeseci.

Iako je riječ o javnom interesu u otkrivanju korupcije u zdravstvu i krađi javnog novca, što izravno utječe na kvalitetu zdravstvene skrbi i spašavanje ljudskih života, Državno odvjetništvo pokrenulo je izvide zbog neovlaštenog otkrivanja sadržaja u slučaju Beroš-Petrač, pozivajući se na tzv. Lex AP. Jasno je da je namjera DORH-a i Ivana Turudića pomoći HDZ-u i osumnjičenicima u prikrivanju razmjera lopovluka te izvršiti pritisak na novinare i medije koji su se usudili objaviti informacije o kriminalnim radnjama ministra Beroša i drugih članova ove zločinačke organizacije. Umjesto da se procesuiraju oni koji uništavaju zdravstvo i time ugrožavaju ili oduzimaju šanse za liječenje građana, proganjaju se oni koji dostavljaju informacije od javnog interesa.

Treba podsjetiti da je oporba već dva puta, 2021. i 2022. godine, pokretala pitanje povjerenja ministru zdravstva, Viliju Berošu zbog mnogih afera, a Plenković je ismijavao takve prijedloge vrijeđajući zastupnike oporbe.

Zagrebački županijski sud odredio je jednomjesečni istražni zatvor bivšem ministru zdravstva Viliju Berošu i poduzetniku Saši Pozderu koje Uskok sumnjiči za korupciju pri nabavi preplaćenih bolničkih uređaja. Uskokovom istragom obuhvaćen je i predstojnik zagrebačke Klinike za neurologiju KBC Sestre milosrdnice i član uprave jedne zagrebačke poliklinike Krešimir Rotim koji će se braniti sa slobode. On je, prema pisanju medija, priznao sudjelovanje u namještanju posla pa tužiteljstvo za njega nije zatražilo određivanje pritvora. Nakon provedene samostalne istrage Uskok je osumnjičio Beroša, Rotima i Pozdera za zlouporabu položaja i ovlasti, trgovanje utjecajem, primanje mita, poticanje na nezakonito pogodovanje i davanje mita, sve u sastavu zločinačkog udruženja, a u odnosu na pravne osobe zbog sumnje na davanje i primanje mita u sastavu zločinačkog udruženja.

Prema navodima Uskoka, Beroš, Rotim i Pozder su se udružili radi plasiranja i prodaje medicinskih uređaja jednog austrijskog proizvođača bolničkim ustanovama u državnom vlasništvu. Beroš je pritom koristio autoritet ministra zdravstva te je kao osoba izravno nadređena ravnateljima državnih bolnica tražio od ravnatelja da se sastanu s Pozderom i osiguraju mu dobivanje poslova. Uz to, Beroša sumnjiče da je novcem iz državnog proračuna preplaćivao Pozderove medicinske uređaje i to novcem koji nije bio predviđen godišnjim planovima nabave.

Uskok sumnja da je Rotim po Pozderovim uputama prilagodio natječaj u nabavi medicinskih uređaja za KBC Sestre milosrdnice, kao i za druge postupke javne nabave u kojima je Pozder dostavljao svoje ponude. Pozder je zauzvrat Rotimovoj poliklinici besplatno isporučio jedan robotski mikroskop. Trojac sumnjiče da su, po Beroševom odobrenju, dogovorili kupnju mikroskopa za KBC Sestre milosrdnice po cijeni od 456.234 eura, a mikroskop je za 487.500 eura kupila jedna zagrebačka klinika te osječki KBC po cijeni od 464.363 eura.

Osim toga Pozdera sumnjiče da je u prvoj polovici studenoga 2023. godine pokušao podmititi predstojnika splitskog KBC-a Julija Meštrovića, ponudivši mu 100.000 eura kako bi u budućem postupku javne nabave osigurao sklapanje ugovora s njegovom tvrtkom. Uskok ističe da je predstojnik splitskog KBC-a ponudeno mito odmah odbio. Uskok navodi da je trojac u postupcima javnih nabava osigurao Pozderu dobivanje poslova ukupne vrijednosti 1,4 milijuna eura, dok su na razlici između stvarne tržišne cijene robotskih mikroskopa i cijene postignute u postupcima javnih nabava njegovoj tvrtki pribavili korist u iznosu od najmanje 494.518 eura.

Istragu protiv Beroša, Rotima, Pozdera i još četvero osumnjičenika pokrenuo je i EPPO. Među njima su poduzetnik Hrvoje Petrač i njegovi sinovi Novica i Nikola. EPPO je izvijestio kako sumnja da je Beroš u zamjenu za primljeno mito odobravao nabavu operacijskih mikroskopa po neosnovano uvećanim cijenama te osigurao sredstva za financiranje javne nabave. Budući da je jedini ponuditelj bila Pozderova tvrtka, operacijski mikroskopi su na štetu državnog proračuna RH kupljeni za cijenu koja je neosnovano uvećana za 619.582 eura.

Prvoosumnjičenji, kojega EPPO označava kao voditelja zločinačkog udruženja, kontroverzni je poduzetnik Hrvoje Petrač. Beroš se tereti da je za nabavu spornih uređaja po bolnici (Vinogradska, Klaićeva i KBC Osijek) uzeo mito od 25.000 eura, ukupno 75.000 eura.

Apsurdno je da je jedan od digitalnih multidisciplinarnih kirurških mikroskopa RoboticScope, zbog čije je nabave uhićen bivši ministar zdravstva Vili Beroš, onaj kupljen za potrebe KBC-a Osijek, izvan funkcije i stoji prekriven tkaninom i plastičnim folijama na odjelu Klinike za neurokirurgiju. Otkako je nabavljen potkraj 2022., radio je samo desetak puta.

Dok zdravstvo grca u dugovima uz ogromne liste čekanja, dok je na djelu privatizacija zdravstva, porazno je da se ministar kojeg je Plenković odabrao, povezuje s Petračem koji mu nalaže povećanje proračuna na 7 milijardi eura, a jedan od protagonista afere Pozder, navodi da je za njih dovoljno povećanje od 10 posto kako bi izvukli novac građana.

Afera INA-Mol – izvlačenje novaca

Uskok je u kolovozu 2024., nakon dovršene istrage, podnio optužnicu protiv sedmero okrivljenika predvođenih bivšim direktorom u Ini Damirom Škugorom zbog nezakonite trgovine prirodnim plinom kojom je INA oštećena za gotovo 160 milijuna eura. Tužiteljstvo ih

tereti da su plin, koji su kupovali od Ine, prodavali po deseterostrukoj cijeni i time počinili niz kaznenih djela – od zločinačkog udruženja, zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju u sastavu zločinačkog udruženja, pomaganja u tom nedjelu i pranja novca. Ogromnu zaradu ostvarili su temeljem sklopljenog ugovora s Inom, odnosno Plinarom istočna Slavonija (PIS), preko koje je tvrtka OMS - Ulaganje kupovala plin od Ine po fiksnoj cijeni od 19,46 eura po megavat-satu, dok je potom plin prodavala na tržištu tvrtki u inozemstvu po cijeni i do 346,36 eura po megavat-satu.

Plin za cent – Plenković ne smjenjuje Barbarića zbog višemilijunske afere

Smjenu predsjednika Uprave HEP-a Frane Barbarića oporba je tražila mjesecima, ponajprije zbog afere "plin za cent", no presudila mu je optužnica zbog protupravne gradnje, nakon koje je premijer Andrej Plenković izjavio kako više nema preduvjeta da ostane na toj funkciji. Splitsko općinsko državno odvjetništvo podignulo je 2023. godine optužnicu protiv Barbarića zbog protupravne gradnje vile na Hvaru, za koju je on najavio da će je srušiti o svom trošku.

Plinska afera oko prodaje plina ispod cijene, zbog čega je HEP ostvario višemilijunske gubitke, otkrivena je 2022., nakon čega je saborska oporba satima ispitivala ministra gospodarstva Davora Filipovića i čelnike HEP-a, Plinacroa, HROTE-a i HERA-e, od kojih su pokušali dobiti odgovore tko je odgovoran za propuste u prodaji viškova plina. Budući da je Plenković odbijao smijeniti Barbarića, iz oporbe su stizale sumnje da je zadržao svoju poziciju jer ucjenjuje premijera, pa čak i optužbe da Plenković "dio kolača uzima za svoje potrebe". Zastupnici su pozivali premijera da kaže javnosti zašto već pet mjeseci ne može smijeniti šefa Uprave HEP-a jer očito za to nema političku snagu.

Plenković je sve oporbene zahtjeve redovito odbijao uz poruku da će odluku o plinskoj aferi donijeti kada to odluči vlada, a ne kada to hoće netko drugi. Optužnicom koju je podiglo splitsko općinsko državno odvjetništvo Barbarića se tereti da je od ožujka 2022. do svibnja ove godine u Zastrazišću na otoku Hvaru kao investitor izvodio građevinske radove protivno Zakonu o gradnji.

Uhićenje šefa Hrvatskih cesta

USKOK je u rujnu 2024. godine osumnjičio bivšeg šefa Hrvatskih cesta Josipa Škorića za namještanje poslova i primanje mita u poslu oko osječke obilaznice. Škorić je nekoliko mjeseci prije uhićenja podnio ostavku, očito svjestan istraga i mogućeg uhićenja. U tom slučaju Turudić nije izrazio zabrinutost zbog curenja informacija, dok se u slučaju Beroš-Petrač promptno pokreću izvidi.

Škorić je uhićen zajedno s direktorom Osijek Koteksa Zoranom Škorićem te direktoricom tvrtke Structivo Sandom Bajtl. Predsjednika uprave Hrvatskih cesta skupštini društva predlaže Vlada što naglašava odgovornost Vlade i u ovom slučaju.

Josipa Škorića tereti se da je s funkcije predsjednika Uprave Hrvatskih cesta, putem postupka javne nabave, dodjeljivao poslove tvrtki svog bratića Zorana Škorića koji je kao podizvođača angažirao tvrtku Sande Bajtl. U pitanju su dva posla vrijedna 10 milijuna eura. Jedan je vrijedan osam milijuna eura na radovima rekonstrukcije državne ceste 51 Baćin dol - Rešetari, a u drugom slučaju radi se o radovima na izgradnji bukobrana na južnoj osječkoj obilaznici vrijednima dva milijuna eura.

Zaštita bivšeg ministra Banožića

Više od godinu dana trebalo je da se potvrdi optužnica protiv bivšeg HDZ-ovog ministra obrane Marija Banožića za izazivanje prometne nesreće u kojoj je poginula jedna osoba što stvara snažan dojam da je imao poseban tretman zaštite od progona. Banožić se u studenom 2023. godine kod Vinkovaca terencem, pri pretjecanju, zaletio u kombi koji je vozio 40-godišnji Goran Šarić, otac dvoje djece. Šarić je, nažalost, preminuo na licu mjesta.

Vinkovačkom tužiteljstvu trebalo je gotovo šest mjeseci da podigne optužnicu protiv Banožića. Optužnicu protiv bivšeg HDZ-ovog ministra za izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu podigli su u travnju. Iz DORH-a nije bilo objašnjenja zašto optužnica nije potvrđena. Potvrdili su je dva dana nakon godišnjice nesreće.

Banožić je nakon nesreće dva tjedna bio u bolnici, no iz nje je izašao kao slobodan čovjek i nije uhićen ni poslan u istražni zatvor. DORH, prema vlastitom priznanju, nije znao da je bivši ministar pušten kući iz bolnice. Banožić je ispitan u policiji, i to u posebnim, strogo kontroliranim uvjetima. Banožiću nisu određene nikakve mjere opreza, pa mu mjesecima nakon nesreće nije oduzeta vozačka dozvola, a mogao je slobodno i kontaktirati svjedoke nesreće.

Dug je niz afera političke korupcije i krađe javnog novca u koje su uključeni ministri koje je Plenković odabrao. Jedna od njih je i afera ministrice kulture Nine Obuljan Koržinek koja je, između ostalog, bez natječaja dodijelila 19 milijuna kuna Geodetskom fakultetu za vrlo sumnjiv posao snimanja baštine nakon potresa čija je cijena trebala biti puno manja.

Naivno je očekivati da će DORH na čelu s Ivanom Turudićem provoditi neovisne istrage i progoniti Plenkovićeve ministre za političku korupciju jer je njegova misija, zbog koje je i imenovan, upravo suprotna, štititi premijera Plenkovića i njegove ministre te smanjiti eventualnu štetu za njih.

3. Imenovanje Turudića Glavnim državnim odvjetnikom - zaštitnik HDZ-ove otimačine

Skandalozno imenovanje Ivana Turudića glavnim državnim odvjetnikom izazvalo je mnogo kontroverzi i kritika, posebno zbog njegovog odnosa s HDZ-om koji je imao ključnu ulogu u njegovoj karijeri te zbog bliskosti s osobama kojima se sudi za korupciju.

Koliko je HDZ-u bilo važno Turudićevo imenovanje pokazuje i nova odluka DORH-a kojom se USKOK-u, a ne EPPO-u, daje u nadležnost istraga protiv Beroša i ostalih okrivljenika.

Važnost Turudićeve uloge vidjela se i kod uhićenja Josipa Škorića, bivšeg šefa Hrvatskih cesta, zbog sumnji na malverzacije u toj državnoj cestarskoj tvrtki. USKOK sumnjiči Škorića za namještanje poslova i primanje mita u poslu oko osječke obilaznice. Iz Plenkovićevih reakcija vidjelo se da je već bio informiran o uhićenju pri čemu se očito curenje informacije nije dovodilo u pitanje.

Turudićeva borba da preuzme nadležnost od EPPO-a u slučaju mafijaške pljačke, u koju je bio uključen bivši ministar zdravstva Beroš, otkriva stvarnu Turudićevu funkciju, a to je zaštita

kriminala ove Vlade, na čelu s Andrejom Plenkovićem koji je od sebe napravio žrtvu jer su ga „izdali“ umjesto da snosi odgovornost i položi račune građanima i javnosti.

Nadalje, nakon otkrića da je prijatelj glasnogovornika Vlade, bliskog Plenkovićevog suradnika, pod čudnim okolnostima zaposlen u Hrvatskim šumama, iako nije imao uvjete koji su se tražili u natječaju, USKOK je odlučio da se odbacuje kaznena prijava protiv niza HDZ-ovih dužnosnika zbog utjecanja na zapošljavanje u Hrvatskim šumama. Ovakva odluka USKOK-a jedna je od prvih nakon što je na čelo DORH-a došao HDZ-ov Ivan Turudić.

Turudić je poznat po bliskim odnosima s članovima HDZ-a, što se često dovodi u pitanje zbog potencijalnog utjecaja na njegovu nepristranost u pravosudnim odlukama. Kao glavni državni odvjetnik, trebao bi biti neutralan i neovisno provoditi pravdu, a bliskost s vladajućom strankom stvara percepciju sukoba interesa, posebno u slučajevima koji uključuju političku korupciju. Turudić je, kako pokazuju informacije iz istraga, povezan s pojedinim osobama koje su pod sumnjom za političku korupciju, što dodatno potiče sumnje u njegovu objektivnost. Ako je blizak osobama koje su pod istragom, postoji opravdana zabrinutost da bi mogao biti sklon zaštititi interese tih pojedinaca, što bi potkopalo vjerodostojnost pravosuđa.

Njegovo imenovanje dodatno potvrđuje trend zarobljenih institucija u Hrvatskoj, gdje su državne institucije pod kontrolom HDZ-a. Javnost, više nego opravdano, percipira Glavnog državnog odvjetnika kao političkog aktera umjesto kao neovisnog čuvara zakona. Dodatno, imenovanjem Turudića povjerenje građana u pravosudni sustav dodatno opada. Glavni državni odvjetnik bi trebao biti figura koja ulijeva povjerenje i sigurnost u pravedno provođenje zakona, a percepcija o njegovoj povezanosti s političkim akterima sugerira suprotno.

Turudić kao glavni državni odvjetnik sada ima ovlasti odlučivati o postupcima u slučajevima koji uključuju članove HDZ-a, što stvara bojazan da će takve istrage i procesi biti politizirani ili zaustavljeni kako bi zaštitili vladajuće strukture. Pokazuje se da se imenovanjem osobe s poznatim vezama s HDZ-om nastoji osigurati pravosudna zaštita stranačkih interesa.

Sve ove točke ukazuju na to da imenovanje Ivana Turudića može dodatno oslabiti povjerenje građana u neovisnost i integritet pravosuđa u Hrvatskoj, što je ključno za zdrav demokratski sustav i borbu protiv korupcije.

4. Privatizacija zdravstva i nedostatak liječnika

Hrvatski zdravstveni sustav suočen je s ozbiljnim financijskim problemima, uključujući rastuće dugove bolnica i nedostatak sredstava za osnovne medicinske usluge. Posljedica toga su duge liste čekanja, manjak stručnog medicinskog kadra, i pad kvalitete zdravstvenih usluga uz kontinuiranu privatizaciju zdravstva na štetu razvoja javnog zdravstva. Vlada nije osigurala odgovarajuće financiranje ni provela nužne reforme kako bi održala stabilnost javnog zdravstva. Time je zdravstveni sustav doveden u stanje disfunkcionalnosti, što izravno ugrožava pravo građana na zdravstvenu zaštitu.

U zdravstvu na godišnjoj razini nedostaje oko milijardu eura pa će do kraja godine vjerojatno biti potrebno još sanacija dugova. Kako je najavljeno, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) bolnicama će otpisati dug za neizvršene poslove za koje su dobivale avans tijekom covid pandemije, a riječ je o ukupno oko 700 milijuna eura.

Dugovi bolnica veledrogerijama popeli su se na 675 milijuna eura i u prosjeku rastu 30 milijuna eura mjesečno.

Nadalje, prema istraživanju koje su proveli hrvatski sociolozi sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta, u zadnjih deset godina Hrvatsku je napustilo 1214 liječnika. Nasuprot uvriježenom mišljenju da liječnici odlaze mahom zbog materijalnih razloga, bolje plaće i boljih uvjeta rada, ovo je istraživanje pokazalo da je odlazak većine liječnika bio motiviran lošim upravljanjem i organizacijom zdravstvenog sustava. Društveno i političko okruženje opterećeno korupcijom i klijentelizmom samo dodatno potiče njihov odlazak.

Podaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo prema kojima je u pet godina broj trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost povećan sa 654 na 882. Tome treba dodati i tristotinjak privatnih praksi koje funkcioniraju kao mali poduzetnici. Ukupno je u njima stalno zaposleno oko 2000 liječnika, ali treba im pribrojiti još barem 2000 (svaki četvrti) od 7500 bolničkih liječnika u javnom zdravstvu koji honorarno rade kod privatnika, za što trebaju imati dopusnice matične ustanove, ali ima i onih koji nemaju odobrenje, a ipak rade dodatno.

Hrvatska i dalje plaća 11 posto više od prosjeka EU za liječenje od raka, a druga je najgora u EU po smrtnosti od raka dok u isto vrijeme što dovoljno govori o lošem stanju u zdravstvu što je i velikim dijelom posljedica sustavne korupcije.

5. Rast cijena – udar na životni standard građana

Hrvatska se danas suočava s nizom negativnih ekonomskih i socijalnih pokazatelja, uključujući rastuću inflaciju, značajan broj građana na rubu siromaštva i loš životni standard. Inflacija je smanjila kupovnu moć građana, što je dodatno opterećenje za najranjivije skupine, uključujući umirovljenike i niskoplatežne radnike.

Porast cijena osnovnih proizvoda dodatno je produbio jaz između bogatih i siromašnih, dok mjere Vlade nisu donijele konkretne rezultate u poboljšanju životnog standarda. Takvi pokazatelji ukazuju na neuspješnu ekonomsku politiku Plenkovićeve Vlade i nesposobnost da odgovori na potrebe građana.

Usprkos snažnom gospodarskom rastu, kojim se premijer Andrej Plenković rado hvali, kao i dizanjem kreditnog rejtinga, standard mnogih građana je i dalje loš. Temeljem desetogodišnje nacionalne statistike stopa rizika od siromaštva, može se zaključiti da nisu napravljene nikakvi pomaci kako bi se najugroženijim skupinama stanovništva omogućila prilika za bolji i kvalitetniji život.

U razdoblju od 2014. do 2023. ta se stopa kreće od najviših 20 posto (2015. i 2017.) do najnižih 18 posto 2022. Ipak, prošle su godine postoci na državnoj razini ponovno skočili, i to na 19,3 posto. Prema Nacionalnom planu borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, ova stopa lani je trebala biti smanjena na 16,8 posto.

Državni zavod za statistiku (DZS) je objavio prvu procjenu indeksa potrošačkih cijena, prema kojoj je u listopadu 2024. stopa inflacije iznosila 2,2 posto u odnosu na listopad 2023. godine, dok je u odnosu na prethodni mjesec, to jest rujan ove godine, porasla za 1,1 posto. Nakon svibanjskih 3,3 posto, lipanjskih 2,4 posto, srpanjskih 2,2 posto, kolovoških 1,8 posto te

rujanskih 1,6 posto, s listopadskih 2,2 posto prekinut je trend usporavanja inflacije na godišnjoj razini.

Prema prvoj procjeni koju je objavio Eurostat, godišnja stopa inflacije u listopadu mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP) u Hrvatskoj je iznosila 3,5 posto. U cijeloj eurozoni prosječna godišnja stopa inflacije u listopadu iznosila je dva posto. Hrvatska je i dalje u samom vrhu po stopi inflacije, a višu stopu od Hrvatske imale su Belgija, 4,7 posto, te Estonija, 4,5 posto, dok je Slovačka zabilježila istu stopu rasta od 3,5 posto. Ostale članice eurozone imale su nižu stopu od Hrvatske.

Posebno zabrinjava razina nejednakosti u Hrvatskoj, prema Gini koeficijentu, prilično je visoka (29,7) i u samom smo vrhu u EU po razini nejednakosti.

U Hrvatskoj je hrana za 22 posto skuplja od europskog prosjeka. Istraživanja pokazuju da je inflacija, zajedno s uvođenjem eura, dramatično smanjila kupovnu moć građana dok troškovi i dalje rastu. Svaki peti građanin je na rubu siromaštva.

Kad je riječ o industrijskoj proizvodnji, europska industrijska proizvodnja u lipnju je gotovo stagnirala, dok je Hrvatska istaknuta među zemljama s najvećim padom, pokazali su podaci europskog statističkog ureda. Najsnažniji pad industrijske proizvodnje bilježila je u lipnju na godišnjoj razini Irska, za 17,4 posto. Slijedi Hrvatska koja je u lipnju bilježila pad od 8,3 posto. U svibnju se hrvatska industrijska proizvodnja smanjila za 3,3 posto.

Kada je riječ o standardu građana, jasan pokazatelj lošeg standarda je podatak da četiri od deset hrvatskih građana ne može priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora izvan mjesta stanovanja. Prošle godine 39 posto stanovnika Hrvatske starijih od 16 godina nije si moglo priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora izvan mjesta stanovanja, što je jedan od najvećih postotaka u EU. Najgore je stanje u Rumunjskoj gdje 60 posto građana ne može si priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora izvan mjesta stanovanja. Slijede Bugari s 44 posto te Mađari i Grci s 43 posto.

Hrvatska je daleko iznad prosjeka EU od 29 posto, a pogotovo država poput Danske, Finske, Nizozemske, Švedske i Norveške, u kojima je postotak onih koji si ne mogu priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora 15 i manje.

6. Iseljavanje

Podaci DZS-a pokazuju da je od 2013. do 2023. godine iz Hrvatske iselilo 389.197 ljudi. Do 2016. broj Hrvata koji su emigrirali godišnje nije prelazio 30 tisuća. Te godine, točnije 19. listopada, počeo je prvi mandat prve HDZ-ove Vlade pod vodstvom Andreja Plenkovića. Podaci DZS-a pokazuju da je broj odseljenih s 29 651 (2015.) skočio na 36 436 (2016.) te potom na 47 352 (2017.). Ta je godina bila rekordna po broju odlazaka iz Hrvatske – odselilo se 272,9 posto više ljudi nego 2011. godine.

Nakon toga broj Hrvata koji iseljava, tijekom Plenkovićeva tri mandata, nije pao ispod 39 tisuća ljudi godišnje, izuzev 2020. godine. Tada je zbog pandemije COVID-a iz zemlje emigriralo nešto manje građana, točnije njih 34 046. U analiziranom razdoblju (2013–2022)

Hrvatska je zabilježila značajno najveći pad (-9,4 posto) ukupnog broja stanovnika u Europskoj uniji.

Istraživanja pokazuju i kako motivacija za odlazak građana u druge članice EU u tako velikom broju nije isključivo ekonomske prirode, već se veže i uz percepciju građana o Hrvatskoj kao koruptivnoj zemlji u kojoj se rad ne cijeni.

Potrebno je napomenuti da iseljavanje stanovnika Hrvatske ne da nije zaustavljeno, nego ono nimalo ne usporava jer se lani po broju iseljenih približio rekordnoj 2017., kada su se u inozemstvo odselile 47.352 osobe.

7. Težak položaj umirovljenika

Hrvatski umirovljenici žive u teškim uvjetima, a mnogi jedva podmiruju osnovne životne troškove. Prosječna mirovina nedovoljna je za pokrivanje troškova stanovanja, lijekova i osnovnih potreba, što je posebno izraženo u uvjetima rastuće inflacije. Vlada je propustila osigurati odgovarajuće mjere podrške, dok su cijene hrane, komunalnih usluga i lijekova znatno porasle.

Umjesto sustavne reforme mirovinskog sustava i osiguravanja dostojanstvenih mirovina, Plenkovićeva Vlada provodi privremene mjere koje ne zadovoljavaju stvarne potrebe umirovljenika. Takav pristup pokazuje manjak dugoročne strategije za osiguravanje bolje kvalitete života starijih osoba.

Gotovo 60 posto od 1 130 000 umirovljenika prima do 540 eura mirovine, a korisnici najniže mirovine, i nakon usklađivanja, primaju iznose koji su u prosjeku samo između 300 do 400 eura.

Dodatno opterećenje je da su, zajedno s cijenama hrane i režija, u pojedinim dijelovima Hrvatske značajno porasle cijene domova za starije i nemoćne. Najveća poskupljenja zabilježena su u Splitsko-dalmatinskoj te Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Splitsko-dalmatinska županija podigla je cijene smještaja za starije između pet i 50 posto, u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bilježi se poskupljenje do čak 51 posto, dok je Vukovarsko-srijemska županija u dva navrata ove godine ukupno podigla cijene za nekih 29 posto. U Sisačko-moslavačkoj, Karlovačkoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji, baš kao u Zagrebu, poskupljenja u domovima za starije nije bilo.

8. Plenkovićevi napadi na novinare – osovina zla

U demokratskom društvu sloboda medija je jedan od temelja otvorenog društva. Međutim, predsjednik Vlade je u više navrata izravno napadao novinare i slobodu izražavanja. Zabilježeni su slučajevi verbalnih napada i pritiska na novinare koji izvještavaju o korupciji i drugim nepravilnostima unutar Vlade. Vrijeđanje novinara i oporbe nije svojstveno zemljama koje žele razvijati visoke demokratske standarde.

Kroz takve napade na novinarske slobode, Vlada nastoji kontrolirati narativ i ograničiti slobodu informacija, čime ugrožava demokratske vrijednosti. Takvo ponašanje stvara klimu straha i autocenzure u novinarstvu te ozbiljno narušava povjerenje građana u nepristrano i slobodno izvještavanje.

Hrvatsko novinarsko društvo je u nekoliko navrata reagiralo na Plenkovićeve napade i vrijeđanje novinara ističući kako je ambicija Andreja Plenkovića da bude glavni urednik svih hrvatskih medija odavno metastazirala i postala opasna za društvo.

Navode da premijer voli kada su mediji zarobljeni i kontrolirani javnim novcem koji im se dijeli ispod stola ili se njime kupuje njihova poslušnost. Premijer ne voli kada mu se postavljaju škakljiva pitanja, a sve nervozniji, godinama vrijeđa koga stigne. Nedavno je nezavisne medije nazvao "osovinom zla", a kada su mu se inicijali prošle godine pojavili u jednoj od koruptivnih priča koje su mediji razotkrili, odmah je posegnuo za zakonom opasnih namjera "Lex AP-om" i Ivanom Turudićem kao glavnim državnim odvjetnikom. Plenković bi, što se vidi iz njegovih istupa, kriminalizirao istraživačko novinarstvo i korumpirao medije kako bi izbjegao da mu čine "političku štetu".

Slobodan rad medija zabrinuo je i Europsku komisiju koja je u svom Godišnjem izvješću o vladavini prava za 2024. bila vrlo kritična u pogledu transparentnosti dodjele državnog oglašavanja u medijima. Ističu kako okvir za pravednu i transparentnu raspodjelu državnog oglašavanja izaziva zabrinutost i nije bilo napretka da se on ojača. U prošlogodišnjem Izvješću preporučila je da se pojača okvir za poštenu i transparentnu raspodjelu državnog oglašavanja, uspostavljanjem jasnih kriterija, dobre prakse i mjere nadzora koje jamče učinkovito funkcioniranje postupaka javnog natječaja za lokalne i regionalne medije. Navedene preporuke nisu bile provedene.

Komisija navodi da je i javni servis HRT suočen s kritikama zbog mogućih sukoba interesa i percipiranog nedostatka političke neovisnosti te da je interna revizija HRT-a provedena 2023. utvrdila bitne nepravilnosti u poslovanju s vanjskim pružateljem usluga.

9. Stanje u pravosuđu

Pravosudni sustav, koji bi trebao biti neovisan i služiti interesima građana, sve više postaje alat vladajuće stranke za održavanje političkog utjecaja. Politička instrumentalizacija pravosuđa pokazuje da se procesi pokreću ili zaustavljaju ovisno o političkim interesima, dok se ključne pozicije u pravosuđu popunjavaju osobama bliskim HDZ-u. Takvo stanje smanjuje vjerodostojnost pravosuđa i stvara dojam selektivne pravde.

Razina percipirane neovisnosti pravosuđa jako je niska, ispod 30 posto u Hrvatskoj, Poljskoj i Bugarskoj. S druge strane, iznimno je visoka, iznad 75 posto u Danskoj, Finskoj, Austriji, Švedskoj, Luksemburgu i Irskoj.

Samo 23 posto građana u RH smatra da je razina neovisnosti sudova i sudaca "prilična ili vrlo dobra" u 2024. godini, dok je kod tvrtki taj postotak nešto viši - 28 posto. U odnosu na prošlu godinu razina percipirane neovisnosti blago je porasla s 22 na 23 posto, dok je među tvrtkama zabilježen porast od 18 posto.

Kao glavne razloge za percipirani nedostatak neovisnosti sudova i sudaca, šira javnost i tvrtke navode uplitanje ili pritisak vlade i političara, te uplitanje ili pritisak iz ekonomskih ili drugih specifičnih interesa.

10. Kršenje Ustava u vođenju vanjske politike i davanje lažnih informacija

Sukladno Ustavu Republike Hrvatske, Predsjednik države ima važnu ulogu u vođenju vanjske politike zajedno s premijerom. Međutim, Plenković je u više navrata donosio ključne odluke bez konzultacija s Predsjednikom Republike. Time je prekršio ustavne obveze i narušio pravnu sigurnost u vođenju vanjskih poslova.

Takva praksa stvara nesigurnost u vanjskopolitičkoj orijentaciji zemlje, dok istovremeno narušava legitimitet i transparentnost u donošenju odluka koje utječu na međunarodni položaj Hrvatske. Plenkovićevo ignoriranje ustavnih obveza ozbiljan je presedan koji ugrožava ravnotežu moći unutar državnog vrha.

Hrvatska je pri glasanju o Rezoluciji o zaštiti civila i poštivanju pravnih i humanitarnih obaveza bila jedna od 14 država koje su glasale protiv UN-ovog dokumenta. Rezolucijom se pozivalo na zaštitu civila, pridržavanje humanitarnog prava u sukobu između Hamasa i Izraela i „trenutačno, trajno i održivo humanitarno primirje“ zbog situacije u Gazi.

Predsjednik Zoran Milanović tada je ustvrdio da nije bio konzultiran oko toga kako će glasati hrvatski veleposlanik pri UN-u Ivan Šimonović, da je odluka donesena „prijevrno i prijetvorno“ njemu iza leđa. Suprotno hrvatskom stavu kojeg je u UN-u progurala Vlada, Milanović je smatrao da je Hrvatska trebala biti suzdržana.

Problem dogovaranja oko veleposlanika i drugih hrvatskih diplomatskih predstavnika u inozemstvu, povlači se od početka mandata predsjednika Milanovića. Dogovori na relaciji Pantovčak-Banski dvori teku sporo ili nikako.

Indikativno je pismo predsjednika Milanovića kojeg je u prosincu 2022. godine uputio premijeru Plenkoviću, a s čijim je sadržajem Ured predsjednika upoznao javnost u ožujku 2023. godine. U pismu, za koje se tvrdi da je sedmo u proteklih godinu dana upućeno premijeru, Milanović ponovno traži sastanak s predsjednikom Vlade kako bi se riješili problemi neusklađenog djelovanja na područjima vanjske politike, obrane i nacionalne sigurnosti.

U dijelu o vanjskoj politici, uz tvrdnju da „Vlada u ime Republike Hrvatske povremeno preuzima određene inicijative i obaveze bez našeg prethodnog razgovora i pokušaja zauzimanja zajedničkog stava“, Milanović upozorava i na probleme s veleposlanicima.

„Zbog izostanka komunikacije i dogovora ne vršimo rotaciju ni popunu upražnjenih mjesta šefova diplomatskih i drugih predstavništava Republike Hrvatske u inozemstvu, pa zato na današnji dan imamo 4 prazna mjesta, dok je čak 45 šefova predstavništava na dužnosti duže od uobičajenog mandata od četiri godine, pri čemu su neki ušli u osmu godinu mandata. Napominjem da u 2023. godini ističe uobičajeni mandat za još 36 šefova predstavništava pa će se broj onih koji obavljaju dužnost izvan uobičajenog mandata popeti na 81 od ukupno 88“, piše Milanović.

Premijer Plenković na objavu Milanovićevog pisma u medijima reagirao je vrlo burno. Poručio je da do kraja mandata ove vlade neće biti političke suradnje s predsjednikom države.

Nedavno je predsjednik Zoran Milanović objavio da mu premijer Andrej Plenković još uvijek nije odgovorio na pismo koje mu je uputio u rujnu 2024., a u kojem ga poziva na sastanak na temu vanjske politike. Povod pismu bila je, navodi se u priopćenju Ureda predsjednika, "namjera Vlade da osnuje nova diplomatska i konzularna predstavništva Republike Hrvatske u svijetu bez ikakvog prethodnog razgovora i usuglašavanja s Predsjednikom Republike, iako se takve odluke mogu donijeti samo u suglasju i temeljem dogovora Vlade i Predsjednika Republike".

Milanović navodi kako Plenković nije pokazao interes za suradnju, na koju ih, kako je naveo, obvezuje Ustav, te ga još jednom pozvao na razgovor i dogovor oko ove teme.

Milanović se protivio slanju oružja u Ukrajinu. Zalagao se isključivo za humanitarnu pomoć, ali hrvatska službena vanjska politika kreirana u Banskim dvorima i na Zrinjvcu, snažno je podržala ukrajinsku obranu protiv Rusije. Poslano je 14 transportnih helikoptera, primljeni su ukrajinski ranjenici, omogućen je transport ukrajinskog žita preko Hrvatske, organizirana je i donatorska konferencija o razminiranju. Hrvatska je poslala i veću količinu oružja poput pješačkog naoružanja i municije, topova i protutenkovskih oruđa.

Razmimoilaženja oko Ukrajine bilo je Milanovićevo odbijanje davanja suglasnosti za obuku ukrajinskih vojnika u Hrvatskoj 2022. godine. Tvrdio je da nije u skladu ni s hrvatskim Ustavom ni europskim ugovorom, ali je rekao da će se s tim usuglasiti ako Sabor dvotrećinskom većinom donese takvu odluku. Zamjerao je što je ta inicijativa prema njemu išla od tadašnjeg ministra obrane Marija Banožića, a ne od Vlade ili Sabora, kako predviđa Ustav.

Vlada je ipak usvojila i poslala Saboru na odlučivanje prijedlog odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u misiji Europske unije za vojnu pomoć za potporu Ukrajini „European Union Military Assistance Mission – Ukraine“ (EUMAM), u okviru koje je predviđena i obuka ukrajinskih vojnika u Hrvatskoj. Na kraju, odluka nije dobila potrebnu dvotrećinsku saborsku većinu i nije prošla.

Neusklađenost Vlade s predsjednikom Republike Hrvatske posebno je došla do izražaja u posljednjem slučaju kod odlučivanja u sudjelovanju u Misiji NATO-a za sigurnosnu pomoć i obuku za Ukrajinu (NSATU), što je Predsjednik odbio, nakon čega je bila potrebna dvotrećinska većina u Saboru koja još nije izglasana.

Plenković je tvrdio da naše osoblje neće morati ići u Ukrajinu iako je javnost kasnije doznala da će časnici za vezu povremeno putovati i na sam teritorij Ukrajine, ali da neće biti stacionirani tamo, nego će njihov boravak biti privremen i vezan za dostavu pomoći ukrajinskoj vojsci.

Javnost je naknadno saznala i da su Andrej Plenković osobno, a i njegova Vlada, lagali saborskim zastupnicima i javnosti da Hrvatska može sudjelovati u NSATU misiji isključivo vojskom, a moguće je sudjelovati i s civilnim službenicima.

11. Pravo na „krov nad glavom“

Iako je premijer Plenković na čelu izvršne vlasti još od 2016. godine, tek nakon osam godina najavljuje se donošenje Stambene strategije dok cijene stanova nastavljaju rasti, a mnogi građani nisu u mogućnosti osigurati pravo na dom. Država je propustila intervenirati u tržište nekretnina i zaštititi naše građane kako bi mogli osigurati „krov nad glavom“. Posebno su pogođeni mladi i mnoge obitelji koje nisu kreditno sposobne.

Vlada je kroz APN provodila programe subvencioniranja stambenih kredita gdje država pomaže u otplati dijela kredita za kupnju stana ili kuće, odnosno za izgradnju kuće, u trajanju od najmanje pet godina.

Istodobno subvencioniranjem i politikom poticanja kupnje vlastite nekretnine upravo su takve mjere dodatno utjecale na rast cijena nekretnina i posljedično na zaduženost kupaca, pri čemu rast cijena ne prati rast prihoda, a građani koji nisu kreditno sposobni nisu imali nikakvih mogućnosti.

Prema podacima Eurostata iz 2020. godine, čak 80 posto hrvatskih građana između 25 i 29 godina, a 78 posto populacije (podaci Eurostata iz 2023.) od 18 do 34 godine živi s roditeljima. Takvi podaci ukazuju na to da u ranim tridesetim godinama ne dolazi do značajnog trenda napuštanja roditeljskog doma. Napuštanje roditeljskog doma može se očekivati negdje otprilike s 33 do 34 godine.

Hrvatska je u samom vrhu europskih zemalja po kasnom "osamostaljenju" od roditelja, a relativno blizu društva sa Srbijom, Crnom Gorom, Makedonijom, Albanijom, Grčkom, Italijom, Španjolskom, Portugalom i Slovačkom.

Ukoliko država što prije ne započne s provođenjem Stambene strategije, mladi će i dalje nastaviti iseljavati, a mnoge obitelji će se morati opterećivati egzistencijalnim stvarima.

12. Kriza sustava socijalne skrbi

Sustav socijalne skrbi u Hrvatskoj nalazi se u stanju duboke krize, što se ogleda u nedostatnim kapacitetima, slabim financijskim sredstvima i nedostatku odgovarajuće podrške za najranjivije skupine. Plenkovićeva Vlada nije provela potrebne reforme za jačanje socijalne skrbi, a mjere koje su poduzete bile su neadekvatne za rješavanje rastućih potreba društva.

Centri za socijalnu skrb suočavaju se s nedostatkom stručnog osoblja, preopterećenjem i lošim uvjetima rada, što utječe na kvalitetu i učinkovitost usluga. Socijalni radnici, koji su ključni za pružanje pomoći potrebitima, preopterećeni su brojem slučajeva i administrativnim zahtjevima, čime se smanjuje mogućnost pružanja kvalitetne skrbi.

Nedostatak sustavnih mjera i programa podrške ostavlja mnoge skupine, poput siromašnih obitelji, osoba s invaliditetom, djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi i starijih osoba, u stanju nesigurnosti. Mjere za ublažavanje siromaštva i socijalne isključenosti nisu učinkovite, što dovodi do trajne marginalizacije najranjivijih.

U takvim okolnostima sve su češći slučajevi koji ukazuju da sustav teško funkcionira. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne skrbi zatajilo je javnosti da je u rujnu ove godine u podružnici Kraljevica-Oštro Centra za rehabilitaciju Rijeka preminuo maloljetnik s teškim invaliditetom. Smrt djeteta vjerojatno je posljedica ozbiljnih propusta unutar sustava socijalne i zdravstvene skrbi, uključujući i samo Ministarstvo. Naime, Centar je više puta upozoravao Ministarstvo na kronični manjak osoblja i resursa, potrebnih za odgovarajuću skrb o korisnicima, na što, nije bilo odgovora.

13. Tragični slučajevi u Jadroliniji

Tri tjedna nakon tragedije na Malom Lošinju, kada je rampa pala i usmrtila trojicu članova posade, dok je jednog teško ozlijedila, sličan incident dogodio se na brodu Mljet u luci Supetar, a nakon toga uslijedilo je još nekoliko sličnih slučajeva.

Iako su u tragediji tri člana posade izgubila život, premijer Andrej Plenković i resorni ministar prometa Oleg Butković čekali su 48 sati kako bi reagirali. Premijer Plenković i dalje štiti predsjednika Uprave, Davida Soptu, te smatra da ne bi trebao podnijeti ostavku.

Nekoliko mjeseci od pada rampe nema službenih odgovora o uzrocima nesreće trajekta Lastovo, istrage još traju, a neslužbeno izvješće i dio dokumenta koji problematizira sustav sigurnosti Jadrolinijskih brodova, navode Davida Soptu kao odgovornu osobu koja je i dalje pod političkom zaštitom premijera Plenkovića.

Predstavnici sindikata kontinuirano upozoravaju kako se brodovi loše održavaju za što je prvenstveno odgovoran David Sopta, predsjednik Uprave, koji je odgovoran i za tehničko održavanje brodova.

14. Zaključak i poziv na glasanje o nepovjerenju

S obzirom na sve navedeno, i brojne druge nepravilnosti u radu Vlade Republike Hrvatske, niže potpisani zastupnici smatraju da je način vođenja Vlade Andreja Plenkovića stvorio atmosferu nepovjerenja, korupcije i političke neodgovornosti, što ima ozbiljne posljedice na ekonomsko i socijalno stanje zemlje.

Predsjednik Vlade imao je mogućnost pravovremeno uočiti, nadzirati i spriječiti eventualne nepravilnosti u sustavu nabave. Ovu je činjenicu *de facto* sam potvrdio kada je 20. studenog 2024. naložio državnoj tajnici Ireni Hršić da se u Ministarstvu zdravstva provede revizija svih nabava na razini bolničkih sustava. Tom prilikom izjavio je: „Napravit ćemo pregled da vidimo što se tamo događalo, tko su dobavljači, kakve su bile cijene i o čemu se radi, jer je ovako nešto nedopustivo.” Ovakvom izjavom Plenković je sam priznao da postoji način za bolju kontrolu postupaka svog ministra, čime dodatno potvrđuje vlastitu odgovornost u slučaju Vilija Beroša. Ovo je posebno važno u kontekstu dugogodišnjih upozorenja na nepravilnosti u zdravstvenom sustavu, kao i činjenice da je Plenković već dvaput bio suočen s prijedlogom za opoziv ministra Beroša.

Pozivamo sve zastupnike da odgovorno pristupe ovom prijedlogu i podrže inicijativu za glasanje o nepovjerenju kako bi se osigurale nužne promjene za dobrobit Hrvatske i njezinih građana.

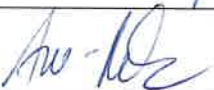

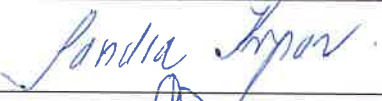

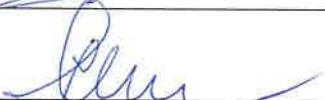

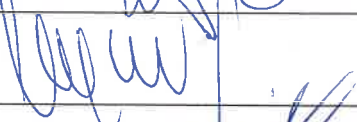
Stoga podnositelji ovog Prijedloga predlažu da Hrvatski sabor, nakon provedene rasprave, donese

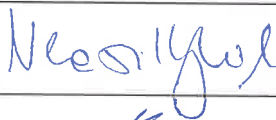
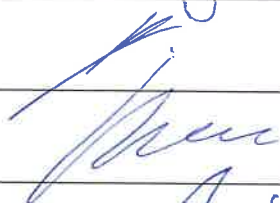

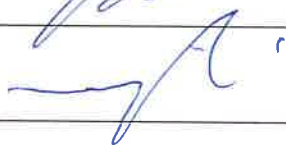
ODLUKU

o iskazivanju nepovjerenja mr. sc. Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske.

- prilog: 31 potpis zastupnika u Hrvatskom saboru

**PRIJEDLOG ZA POKRETANJE PITANJA POVJERENJA ANDREJU PLENKOVIĆU,
PREDSJEDNIKU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE**

Redni broj	IME I PREZIME	POTPIS
1.	SINIŠA HADŽAS ĐONČIĆ	
2.	MIRELA AHMETOVIĆ	 leant
3.	TONI ROŠKVIĆ	
4.	ANITA ČUČIĆ KRŠK	
5.	ŽELJKO JOVANOVIĆ	
6.	IRENA DRAGIĆ	
7.	JASENKA AUGUŠTAN-PENTEK	
8.	KRISTINA IKIĆ BANIČEK	
9.	SANDRA KRPAŃ	
10.	BORIS PILIŽOTA	
11.	MIŠO KRŠIČIĆ	
12.	SABINA GUŠIĆ	
13.	SARA ĐOŠIĆ	
14.	MARIJA UGARIC	
15.	DALIBOR ĐOVIČIĆ	
16.	MILOSLAV MARKOVIĆ	

17.	BARBARA AROVIĆ VUJBA	
18.	MIŠEL JAKŠIĆ	
19.	IVAN RAČAN	
20.	MARIO MILINKOVIĆ	
21.	ANA PUŽ KUKUJAN	
22.	BRANKO KOČARIĆ	
23.	IVANA RIBARIĆ MAJANOVIĆ	
24.	IVANA MARKOVIĆ	
25.	BOŠKA DAN	
26.	JASJA BOEZDARČEVIĆ	
27.	ARSEN HUK	
28.	MARTILA VLAŠIĆ IJKIĆ	
29.	TOMISLAV GOCUŠIĆ	
30.	BORIS AKOVIĆ	
31.	MILAN ZMAJLOVIĆ	
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		